خبر

فیلم کوتاه «مینا» جایزه «راه ابریشم» را گرفت

فیلم کوتاه «مینا» از بخش ویژه جشنواره بین‌المللی «راه ابریشم» ۲۰۲۶، جایزه بهترین نویسندگی و کارگردانی و در بخش بهترین فیلم داستانی، نیز رتبه سوم را از آن خود کرد. این فیلم به نویسندگی مهدی شاهسواری و عطیه سادات حجتی و کارگردانی مهدی شاهسواری و تهیه‌کنندگی سعید نجاتی و مهدی شاهسواری، محصول باشگاه فیلم اشراق، توانست در دو بخش جشنواره بین‌المللی راه ابریشم ۲۰۲۶ جایزه کسب کند. این فیلم کوتاه در بخش ویژه رویداد موفق به کسب جایزه بهترین نویسندگی و کارگردانی و همچنین رتبه سوم در بخش بهترین فیلم داستانی شد. اولین جشنواره فرهنگی و علمی بین‌المللی راه ابریشم که با امتیازات علمی، هنری، فرهنگی، اجتماعی و تحصیلی ارائه شده؛ با مشارکت دانشگاه عالی صلاح‌الدین اربیل عراق، دانشگاه پاچاخان پوهنتون پاکستان، دانشگاه عثمانیه هندوستان، دانشگاه خزر جمهوری آذربایجان، دانشگاه ارجیس ترکیه، دانشگاه قفقاز قارص آذربایجان، شبکه خبری ایران ـ اروپا دوسلدورف آلمان و انتشارات پارس تاک در رشته‌های مختلف هنری، علمی و تحقیقاتی (کتاب سال، ترجمه، شعر، داستان کوتاه، داستانک، رمان، مقاله‌نویسی، فیلم کوتاه و فیلم ۱۰۰ ثانیه‌ای) با موضوع آزاد بدون محدودیت سنی برگزار شد.

ایران را نمی‌توان شکست داد

بررسی کتاب سفیر سابق ژاپن در ایران با عنوان «چرا ایالات متحده از ایران شکست خورد؟» در گفت‌وگو با دکتر جواد منصوری

فتاح غلامی
دبیر گروه فرهنگ و هنر

انتشار کتابی با عنوان «چرا ایالات متحده از ایران شکست خورد؟» از سوی انتشارات ژاپنی «بون‌شون شینشو»، در روزهای اخیر توجه بخشی از محافل سیاسی و رسانه‌ای ژاپن را به‌خود جلب کرده است. این کتاب که به‌قلم میتسوگو سایتو، سفیر پیشین ژاپن در ایران و عمان، نوشته شده، با تمرکز بر مفهوم «راهبرد نامتقارن» می‌کوشد نسبت میان برتری نظامی و فناورانه با موفقیت سیاسی در مناقشات منطقه‌ای را بازخوانی کند. نویسنده با تکیه بر تجربه دیپلماتیک خود در چند کشور غرب آسیا، از جمله ایران و اسرائیل، مؤلفه‌هایی چون صبر راهبردی، پیشینه تاریخی و الگوی تصمیم‌گیری ایران را در تحلیل خود برجسته می‌سازد. درباره محتوای این کتاب، بازتاب‌های آن و ابعاد تاریخی و سیاسی مساله، با دکتر جواد منصوری، دیپلمات پیشین و کارشناس روابط بین‌الملل گفت‌وگو کرده‌ایم.

سؤال اصلی ما درباره انتشار کتابی با عنوان جسورانه «چرا ایالات متحده از ایران شکست خورد؟» است که در روزهای اخیر از سوی یک ناشر معتبر ژاپنی منتشر شده و واکنش‌هایی را در محافل سیاسی و رسانه‌ای برانگیخته است.

در زمینه تحلیل تحولات فعلی، روایت‌های متعددی وجود دارد: یک روایت رسمی، یک روایت از سوی مخالفان جمهوری اسلامی و روایتی دیگر از سوی کسانی که خود را خارج از این دوگانه و مستقل از طرفین می‌دانند.

با توجه به نگاه‌های متفاوت موجود درخصوص موضوع ایران و آمریکا، تحلیل شما از اهمیت این کتاب و واکنش‌ها به آن چیست؟

درگیری آمریکا و اسرائیل با جمهوری اسلامی، ابعاد متعددی دارد و امروز یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد بحث در محافل سیاسی، رسانه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی در دنیاست. این موضوع، یک جریان معمولی نیست و نتایج آن قطعا می‌تواند به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم در شکل نظام بین‌الملل آینده نقش داشته باشد.

بنابراین، همه تحلیل‌ها و دیدگاه‌هایی که در این زمینه مطرح یا نوشته می‌شود، به‌دلیل اهمیت موضوع مورد توجه قرار می‌گیرد؛ فارغ از این‌که مطالب مطرح‌شده دقیق و واقع‌بینانه باشد یا نباشد، مغرضانه باشد یا از سوی حامیان و مخالفان جدی مطرح شده باشد.

به‌همین دلیل است که این کتاب به‌عنوان نوشته یک دیپلمات سابق ژاپنی که مدتی در ایران زندگی کرده، در هفته گذشته در ژاپن و نیز در رسانه‌ها و سایت‌های دیگر مورد توجه قرار گرفته است. ممکن است نویسنده را متهم به بی‌اطلاعی، هدف‌داری، غرض‌ورزی یا وابستگی کنند اما به‌هرحال او در ایران زندگی کرده و واقعیت‌های ایران را از نزدیک دیده و از همین رو، سخنان او به‌دلیل جایگاه و تجربه‌اش مورد توجه قرار گرفته است.

نکته جالب این است که پس از انتشار کتاب، افراد متعددی در دنیا گفته‌اند علت آغاز این جنگ، تداوم آن و نیز تغییر ماهیت آن نسبت به آغاز جنگ، این است که آغازکنندگان جنگ ایران را نمی‌شناختند. این جمله بسیار مهم است؛ چراکه آنها پیش‌تر ادعا می‌کردند ایران را کاملا می‌شناسند اما اکنون روشن شده که چنین شناختی نداشته‌اند.

امروز، این گزاره که «آنها ایران را نشناختند» به یکی از جملات کلیدی در محافل سیاسی و بین‌المللی تبدیل شده است.

به‌نظر شما، علت این ناتوانی در شناخت ایران چیست؟

به‌نظر من، علت این مساله به ویژگی‌های انقلاب اسلامی ایران بازمی‌گردد. انقلاب اسلامی از نظر ماهیت، اهداف، شیوه شکل‌گیری و تداوم، با انقلاب‌های دیگر تفاوت‌های اساسی دارد. یکی از عناصر تعیین‌کننده در تحلیل انقلاب اسلامی، رهبری ویژه آن است؛ یعنی مرجعیت سیاسی و دینی حضرت امام(ره) و سپس رهبری انقلاب. این مساله در مقایسه با رهبران بسیاری از انقلاب‌های جهان، ویژگی متمایزی به‌شمار می‌آید.

عنصر دوم، مکتب انقلابی شیعی، فرهنگ شهادت و الگوی عاشورایی است. در فضای عمومی جامعه، بسیاری از مردم خود را ادامه‌دهنده راه عاشورا و پیرو امام حسین(ع) می‌دانند.

چنین ظرفیتی را نمی‌توان به‌سادگی با نمونه‌های رایج انقلاب‌ها و جنبش‌های سیاسی در جهان مقایسه کرد.

عنصر سوم نیز مردم آگاه، مؤمن و حاضر در صحنه‌اند. بسیاری از انقلاب‌ها در جهان با مشارکت بخشی از جامعه و در مقطعی محدود به پایان رسیده‌اند اما رخدادهایی که در چند ماه اخیر در ایران اتفاق افتاده، با بسیاری از تحلیل‌های متعارف جهانی سازگار نیست. بسیاری در دنیا چنین وضعیتی را پیش‌بینی نمی‌کردند.

نویسنده کتاب نیز با ادبیات دیگری به همین نکته اشاره می‌کند. او می‌گوید تا امروز تصور می‌شد با قدرت نظامی و سلاح می‌توان انقلاب اسلامی را شکست داد اما انقلاب اسلامی دو ویژگی اساسی دارد: نخست، نوعی تفکر متفاوت از جریان‌های رایج در جهان و دوم، شیوه‌های عمل و اقدام نامتقارن؛ یعنی شیوه‌هایی که مانند جنگ‌ها و مبارزات معمول نیست. به‌نظر می‌رسد منظور او از تفکر متفاوت، تا حدی همان عناصر شیعی و عاشورایی باشد.

بنابراین، انقلاب اسلامی از آغاز تاکنون توانسته در برابر تهدیدهای گسترده مقاومت کند و مسیر خود را ادامه دهد.

نویسنده در این کتاب بر آن تاکید دارد که آنچه در این انقلاب تعیین‌کننده بوده، تنها مسائل مادی نیست؛ بلکه مبانی اعتقادی، مساله رهبری و آگاهی جامعه است؛ یعنی همان چیزی که دشمن به‌درستی درک نکرده است

یکی از نکاتی که ظاهرا نویسنده کتاب بر آن تاکید کرده، شناخت جامعه ایران از دشمن و تجربه تاریخی آن است. این موضوع را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بله، نکته‌ای که نویسنده مطرح می‌کند، این است که مردم و مسئولان ایران را باید شناخت؛ چون آنها دارای نوعی دشمن‌شناسی‌اند، فریب نمی‌خورند، تسلیم نمی‌شوند و مسائل را فراموش نمی‌کنند. این نکته ظریفی است. نکته دوم این است که مردم ایران در انتخاب ابزارها، شعارها و شیوه‌های عمل، آگاهانه رفتار می‌کنند.

نکته سوم، تجربه تاریخی ایران در مواجهه با استعمار غربی است. این موضوعی است که در سخنان برخی سیاستمداران آمریکایی نیز به‌گونه‌ای مطرح شده است: این‌که ایران، به‌دلیل ویژگی‌های خاص خود، تجربه‌ای طولانی در مواجهه با قدرت‌های خارجی دارد.

این نویسنده نیز تقریبا به سه عنصر اشاره می‌کند: آگاهی، هوشمندی و تجربه تاریخی. طبیعتا این عوامل در پیروزی، تداوم و موقعیت انقلاب اسلامی مؤثر بوده‌اند.

متاسفانه در برخی مراکز آموزشی، رسانه‌ای و حتی پژوهش‌های سیاسی، اجتماعی و روابط بین‌الملل، این ابعاد کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. به‌همین دلیل، در داخل کشور نیز ممکن است سخنان این نویسنده ژاپنی برای بعضی‌ها قابل قبول یا جدی تلقی نشود و گفته شود که این عوامل در روابط خارجی تعیین‌کننده نیستند.

اما نکته‌ای که نویسنده بر آن تاکید دارد، این است که آنچه در این انقلاب تعیین‌کننده بوده، تنها مسائل مادی نیست؛ بلکه مبانی اعتقادی، مساله رهبری و آگاهی جامعه است؛ یعنی همان چیزی که دشمن به‌درستی درک نکرده است.

ممکن است درباره اقتصاد، مسائل داخلی و مشکلات کشور بحث‌های گوناگونی مطرح باشد اما واقعیت این است که قدرت، اقتدار و تداوم این انقلاب و نظام، تا حد زیادی به مبانی اعتقادی مردم، رهبری و آگاهی آنها بازمی‌گردد.

برش

وجوه اشتراک و افتراق جنبش مشروطیت و انقلاب اسلامی

دکتر جواد منصوری: چهاردهم مرداد مقارن سالگرد امضای فرمان مشروطیت است. ایران از نخستین و عین حال قدیمی‌ترین کشورهای منطقه است که نظام مشروطه را پذیرفت اما با این وجود نتوانست به‌معنای واقعی کلمه از همه ظرفیت‌های آن بهره‌مند شود. برخی از مشروطه با عنوان «انقلاب مشروطه» یاد می‌کنند اما به‌نظر می‌رسد، با وجود اهمیت فراوان آن و با وجود این‌که مردم توانستند حرکت کنند و تغییراتی به وجود بیاورند، این جریان نتوانست به یک تحول بنیادی و پایدار منجر شود. ایران در ۱۵۰ سال گذشته، تجربه‌ای از آگاهی، هوشمندی و مقاومت در برابر سلطه خارجی داشته است. جریان مقابله با نفوذ خارجی در دوره قاجار، به‌تدریج شکل گرفت و جالب این است که در بسیاری از موارد، رهبری این جریان‌ها برعهده علما و مراجع دینی بود. آنان در برابر نفوذ فرهنگی، سیاسی و اقتصادی غرب ایستادگی کردند؛ از جنبش‌های تنباکو و مشروطه گرفته تا مقاومت‌های پیاپی در برابر روس‌ها. برای مثال، سیدمحمد مجاهد فتوا صادر کرد و در برابر روس‌ها ایستاد. در ادامه نیز به شخصیت‌هایی مانند شهید مدرس می‌رسیم که در برابر سلطه غرب موضع داشتند. اما به‌دلایلی مانند ضعف آگاهی عمومی یا ناشناخته‌بودن ماهیت، ویژگی‌ها و اهداف استعمار برای بخش‌هایی از جامعه، جریان‌هایی در کشور شکل گرفتند که به‌تدریج موجب تضعیف نهضت‌های اسلامی شدند؛ از جمله جریان‌های روشنفکری التقاطی، ضد دینی و چپ مارکسیستی. اینها عواملی بودند که به‌تدریج موجب تضعیف آن نهضت‌ها شدند. یکی از مهم‌ترین خدمات انقلاب اسلامی این بود که در برابر این جریان‌های مختلف ایستاد و از تجربه سال‌ها مقاومت و مبارزه در برابر توطئه‌ها و استعمار بهره گرفت. به‌همین دلیل، انقلاب اسلامی توانست به پیروزی برسد و با استفاده از همین تجربه تاریخی، مسیر مقاومت خود را تا امروز ادامه دهد.

یادداشت

حادثه‌های کوچک سرنوشت‌های بزرگ

محمدجعفر محمدزاده | نویسنده و پژوهشگر

جهان، جهان تاثیر و تاثر کنش و واکنش است. هیچ رخدادی هرچند کوچک و ناچیز به‌نظر برسد بی‌اثر نیست؛ چه بسا حادثه‌ای کوچک، سرآغاز رویدادی بزرگ و سرنوشت‌ساز شود. شاهنامه فردوسی سرشار از داستان‌هایی است که در آنها رخدادی به‌ظاهر ساده، منشاء حوادثی بزرگ می‌شود. البته این ویژگی تنها به شاهنامه اختصاص ندارد. شاهنامه را از آن رو مثال می‌زنم که آئینه تجربه هزاران ساله ایرانیان است. در فرهنگ دینی ما نیز همین حقیقت بارها یادآوری شده است. حضرت موسی(ع) آنگاه که همراه خانواده خود از صحرای سینا می‌گذشت، با دیدن شعله‌ای از آتش به همراهانش گفت اندکی درنگ کنید. شاید قبسی از آن آتش بیاورم یا راه را از کسی بپرسم. اما همین واقعه ساده، آغاز بزرگ‌ترین تحول زندگی و زمانه او شد. چون به کوه طور رسید، ندای الهی را شنید: «إِنِّي أَنَا رَبُّكَ» و اندکی بعد مامور شد: «اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى». سفری عادی و خانوادگی، به رسالتی الهی و ماموریتی بزرگ انجامید. در شاهنامه نیز چنین پیوندهایی فراوان است. اگر رستم در مرز سمنگان به‌خواب نمی‌رفت و رخش در مرغزار گم نمی‌شد، شاید هرگز به سمنگان راه نمی‌یافت، تهمینه را نمی‌دید و داستان جانسوز رستم و سهراب رقم نمی‌خورد.:

بخفت و برآسود از روزگار
چمان و چران رخش در مرغزار

اگر ژنده‌رزم (دایی سهراب) در تاریکی شب به دست رستم کشته نمی‌شد، شاید زنده می‌ماند و پیش از آن نبرد سرنوشت‌ساز، پدر و پسر را به یکدیگر می‌شناساند.

اگر سودابه گرفتار هوس ناپاک نمی‌شد، سوگ سیاووش پدید نمی‌آمد و آتش کینه‌ای که از کشته شدن ایرج میان ایران و توران افروخته شده بود، بار دیگر زبانه نمی‌کشید.

اگر هوشنگ در شکارگاه با ماری رویارو نمی‌شد و سنگی به‌سوی او نمی‌افکند و آن سنگ بر سنگی دیگر نمی‌خورد، در روایت اساطیری ایران آتش کشف نمی‌شد و یکی از بزرگ‌ترین نمادهای تمدن انسانی پدید نمی‌آمد:

فروغی پدید آمد از هر دو سنگ
دل سنگ گشت از فروغ آذرنگ

همه این نمونه‌ها یک حقیقت را به یاد ما می‌آورند: در جهان هیچ رخدادی بی‌اثر نیست. اگر هم از «اتفاق» سخن می‌گوییم، هیچ اتفاقی بی‌اهمیت نیست. چنان‌که پروین اعتصامی گفته:

قطره‌ای کز جویباری می‌رود
از پی انجام کاری می‌رود

شاهنامه، حاصل تجربه هزاران ساله ایرانیان است؛ کتابی آکنده از شادی‌ها و اندوه‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها و سرشار از درس و اندرز؛ چه در حوادث بزرگ و چه در رویدادهای کوچک.

زندگی امروز ما نیز از همین قاعده پیروی می‌کند. گاه لبخندی نابجا به دشمن، حادثه‌ای تلخ می‌آفریند. بی‌اعتنایی به دوستی، کینه‌ای دیرپا بر جای می‌گذارد. شکستن دل انسان ممکن است بنیان زندگی او را فرو ریزد. گاه نیز سرنوشت یک کشور و یک ملت با نابخردی کارگزاری دون‌پایه گره می‌خورد. گاه نگاه مهرآمیز فرمانروایی به مردمی ستمدیده نجاتی بزرگ در پی دارد:

جهان سربه‌سر حکمت و عبرت است
چرا بهره ما همه غفلت است

فردوسی بارها در تار و پود روایت‌های شاهنامه این حقیقت را به ما یادآوری می‌کند که هیچ سخن، هیچ رفتار و هیچ تصمیمی را نباید ناچیز شمرد. زیرا جهان، شبکه‌ای از پیوندهای آشکار و پنهان است و سرنوشت‌های بزرگ، اغلب از حادثه‌ای کوچک آغاز می‌شوند.

کتاب

تمدید ثبت‌نام شرکت در جام باشگاه‌های کتابخوانی

دبیرخانه ششمین دوره جام باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان از تمدید مهلت ثبت‌نام مربیان و تشکیل باشگاه‌های کتابخوانی تا پایان مرداد ۱۴۰۵ خبر داد. براساس این اطلاعیه، تمدید اعلام‌شده شامل دو بخش «ثبت‌نام مربیان» و «تشکیل و تکمیل اطلاعات باشگاه‌های کتابخوانی» است و مربیان، مروجان کتابخوانی و سایر علاقه‌مندان می‌توانند در این بازه زمانی نسبت به ثبت‌نام، تشکیل باشگاه و تکمیل اطلاعات اعضای کودک و نوجوان اقدام کنند. دبیرخانه این رویداد همچنین تأکید کرده که پس از پایان مردادماه، امکان ثبت‌نام مربیان جدید، ایجاد باشگاه جدید و تکمیل اطلاعات باشگاه‌هایی که ثبت نهایی نشده‌اند، وجود نخواهد داشت؛ از این‌رو متقاضیان لازم است در مهلت تعیین‌شده فرآیند ثبت‌نام خود را تکمیل کنند. جام باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان با هدف ترویج فرهنگ مطالعه، تقویت کتابخوانی گروهی، توسعه گفت‌وگو پیرامون کتاب و افزایش مشارکت خلاقانه کودکان و نوجوانان در فعالیت‌های فرهنگی برگزار می‌شود.

موسیقی

انتشار آلبوم «آسمان جاری است»

آلبوم «آسمان جاری است» با موسیقی ارشاد رازانی و شعر و دکلمه قربان ولیئی توسط مرکز موسیقی حوزه هنری انقلاب اسلامی در دسترس مخاطبان قرار گرفت. «آسمان جاری است»، «موسیقی سلام»، «بی‌قراری»، «پرهای تازه»، «تجلی»، «پرواز»، «فاتح‌القلوب»، «طلوع» و «زندگی» قطعاتی هستند که در این آلبوم گنجانده شده‌اند. پروژه آسمان جاری است، حاصل تجربه‌ای نو از یک همراهی موفق با قربان ولیئی پس از آلبوم «بی‌کرانگی» است. رازانی از هنرمندان دانش‌آموخته رشته تئاتر است که طی سال‌های گذشته در عرصه آهنگسازی نیز به فعالیت مشغول بوده و سرپرستی گروه موسیقی «راهی» را به عهده گرفته است. او در حوزه نوازندگی سازهای تار، سه‌تار، گیتار و گیتارالکتریک هم فعالیت داشته و علاوه بر نوازندگی در حوزه آهنگسازی فیلم و تئاتر در تولید آلبوم موسیقی هم به فعالیت مشغول است که از آن جمله می‌توان به آلبوم «باغ ارم» اشاره کرد.

قاب

آغاز جشنواره عروسکی در موزه هنرهای معاصر

مراسم آغاز فعالیت‌های بیست‌ویکمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران ـ مبارک، روز ۱۶ مرداد ۱۴۰۵، ساعت ۱۷ با حضور هنرمندان و فعالان عرصه نمایش عروسکی در سینماتک موزه هنرهای معاصر تهران برگزار می‌شود. این مراسم، سرآغاز مجموعه رویدادهای بیست‌ویکمین دوره جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران ـ مبارک است که با سخنرانی مجازی پیتر شومان، هنرمند برجسته تئاتر عروسکی و بنیانگذار «گروه نان و عروسک»، جان بل، مورخ تئاتر عروسکی و مدرس دانشگاه و سخنرانی حمیدرضا اردلان، پژوهشگر تئاتر، موسیقی و مدرس دانشگاه برگزار می‌شود. همچنین در این مراسم، از پوستر رسمی این دوره از جشنواره با طراحی فرزاد ادیبی رونمایی می‌شود. بیست‌ویکمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران ـ مبارک، به دبیری پوپک عظیم‌پورتبریزی، مهرماه امسال در تهران برگزار می‌شود.